

CALITATEA DE FONDATOR AL SOCIETĂȚII CU RĂSPUNDERE LIMITATĂ

Gheorghe GUȚU

Catedra Științe Administrative

Une **société à responsabilité limitée** est une forme de société intermédiaire qui est une société commerciale à responsabilité limitée où la responsabilité est limitée aux apports, mais qui présente des caractéristiques de la société de personnes, notamment parce que les parts détenues dans le capital ne sont pas librement cessibles sans l'accord de tous ou partie des associés.

La fel cum orișice colectivitate nu poate fi concepută fără oameni, așa și societatea cu răspundere limitată nu poate fi concepută fără persoane care ar constitui-o și ar administra-o conform rigorilor legislative.

În prezentul studiu ne propunem să analizăm categoriile de persoane care pot fi fondatori ai societății cu răspundere limitată și ce condiții trebuie să întrunească pentru dobândirea acestei calități.

Pornind de la prevederile articolelor 11 și 42 ale Legii privind societatea cu răspundere limitată, conform căroră aceasta (adică, SRL) poate fi constituită de *una sau mai multe persoane fizice sau juridice*, și coroborându-le cu prevederile articolului 31 al Legii privind societatea pe acțiuni, conform căroră societatea pe acțiuni poate fi constituită de persoane fizice, persoane juridice, state străine și organizații internaționale, încercăm să facem o analiză a fiecărei categorii de persoane care pot avea calitatea de fondator al societății cu răspundere limitată, iar ulterior înregistrării – calitatea de asociat al acesteia.

Persoana fizică – este omul privit individual, ca titular de drepturi și obligații civile (art.17 CC RM). Legislația operează cu noțiunea generică de **persoană fizică**, prezumând că de dreptul de a fi fondator al societății cu răspundere limitată se bucură în egală măsură atât cetățenii Republicii Moldova, cât și cetățenii străini și apatrizii. Regula este cea a libertății comerțului, de unde reiese că orice persoană poate înființa societăți comerciale.

În toate cazurile, fondatorii trebuie să posede capacitatea de exercițiu pentru a dispune de acea parte din patrimoniul lor pe care o vor constitui ca aport la capitalul social; or, capacitatea de exercițiu presupune aptitudinea persoanei de a exercita drepturi și de a-și asuma obligații. Menționăm că pentru ambele categorii de persoane, adică atât persoana fizică, cât și persoana juridică, nu se cere o capacitate specială, ci doar capacitatea de a încheia singure și în nume propriu acte juridice, deoarece prin faptul asocierii într-o societate cu răspundere limitată acestea dobândesc calitatea de asociat și nu cea de întreprinzător. Această calitate o va avea doar societatea cu răspundere limitată pe care ele o vor constitui.

În ceea ce privește persoana fizică, vom distinge în continuare între cetățeni ai Republicii Moldova, cetățeni străini și apatrizii.

Cetățenii Republicii Moldova pot deveni fondatori ai societății cu răspundere limitată, dacă au capacitate deplină de exercițiu; or, conform art.42 alin.(2) al Legii privind societatea cu răspundere limitată, persoana fizică nu poate dobândi calitatea de asociat al societății cu răspundere limitată, dacă ea a fost lipsită de acest drept prin lege. Este irelevant faptul dacă cetățenii Republicii Moldova au sau nu deja dobândit calitatea de întreprinzător în baza legii.

Nu vom insista asupra acestei condiții de valabilitate cerută de lege pentru fondatori, doar vom specifica că nu au capacitate de exercițiu deplină doar persoanele fizice specificate la art.1, 22, 24, 25 CC RM; or, regula de capacitate deplină este cerută de legiuitor imperativ.

O altă precizare trebuie făcută în legătură cu situația soților asociați într-o societate cu răspundere limitată, fie împreună, fie singuri. În acest caz, conform art.21 din Codul familiei al Republicii Moldova, bunurile comune ale soților pot constitui obiect al convențiilor, deci, prin analogie, aceste bunuri pot fi aduse fără restricții la capitalul social al societății cu răspundere limitată. Excepție fac doar bunurile imobile, care pot fi administrate doar cu acordul celuilalt soț. În baza prevederilor art.150 CC RM, asupra părții sociale a soților în societatea cu răspundere limitată dobândite în timpul căsătoriei se aplică regimul juridic al proprietății comune în devălmășie, iar soțul asociatului nu poate cere divizarea părții sociale și nici primirea sa în societate, dacă actul de constituire nu prevede altfel. Fapt care creează un paradox în baza conceptului proprietății comune devălmășe. Aceasta deoarece după partajul averii în timpul căsătoriei (situație reglementată de art.25 din Codul familiei) soții continuă să dobândească bunuri după regula proprietății în devălmășie, fapt care se

contrapune relațiilor ulterioare dintre soții asociați, întrucât aceștia vor fi legați prin relații patrimoniale specifice asociațiilor unei societăți cu răspundere limitată în general.

O incompatibilitate specială prevăzută pentru cetățenii Republicii Moldova se referă la funcționarii publici, care, conform Constituției Republicii Moldova și Legii cu privire la serviciul public, nu pot practica activitate de împrindător. Ei însă pot, adică au capacitatea de a participa la fondarea societăților comerciale cu răspundere limitată și pe acțiuni, deoarece calitatea de asociat în cadrul societății în nume colectiv și de asociat comanditar în cadrul societății în comandită presupune și desfășurarea activității de împrindător. Întrebarea este dacă funcționarul public poate avea calitatea de fondator al societății în comandită ca asociat comanditar. Răspunsul, credem noi, este afirmativ, întrucât statutul juridic al acestuia este practic similar celui de asociat în cadrul societății cu răspundere limitată. Calitatea de asociat al societății cu răspundere limitată și de acționar în cadrul societății pe acțiuni, precum și calitatea de asociat comanditar în cadrul societății în comandită, presupune participarea la beneficii, dar nu neapărat și la o activitate prin muncă proprie în aceste societăți. Participarea la beneficii pentru persoane care nu activează prin muncă se reduce numai la dreptul de a primi dividende, care constituie o plată pentru utilizarea investiției făcute în capitalul social de către fondatori.

Aici mai putem face precizare asupra situației când o persoană fizică cetățean al Republicii Moldova este decăzută din dreptul de a practica activitate de împrindător ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni ce o face nedemnă de a avea calitatea de împrindător. Pornind de la premisa că prin simplul fapt al asocierii persoana fizică nu devine împrindător, înseamnă că decăderea din dreptul de a se asocia în cadrul societății cu răspundere limitată trebuie să rezulte expres din hotărârea judecătorească definitivă, fapt despre care ne atenționăm și legiuitorul la art.42 alin.(2) al Legii privind societatea cu răspundere limitată. Prin analogie, în Legea cu privire la societatea pe acțiuni, la art.31, alin.(12), sunt expres stipulate categoriile de infracțiuni pentru a căror săvârșire cetățenii Republicii Moldova nu pot dobândi calitatea de fondator, și anume: pentru escrocherie, sustrageri de bunuri din avutul proprietarului prin însușire, delapidare sau abuz de serviciu, înșelăciune sau abuz de încredere, fals, depoziție mincinoasă, dare sau luare de mită, precum și pentru alte infracțiuni prevăzute de legislație, infracțiuni pentru care nu și-au ispășit definitiv pedeapsa.

Cât privește **cetățenii străini și apatrizii**, aceștia pot avea calitatea de fondator al societății cu răspundere limitată; or, noțiunea „persoană fizică” îi absoarbe și pe ei. Aceștia trebuie să întrunească cerințele legale referitoare la cetățenii Republicii Moldova, adică trebuie să dispună de capacitate de exercițiu deplină care, potrivit art.1590 CC RM, pentru cetățenii străini se determină conform legislației naționale a străinului, iar pentru apatrizi – conform legislației statului de domiciliu al apatridului (*apatridul este o persoană care nu este considerată cetățean al nici unui stat, conform legii naționale a acestuia*). Aceștia vor da o declarație pe propria răspundere că îndeplinesc condițiile legale pentru dobândirea calității de fondator.

În literatura română de specialitate se vehiculează ideea că apatrizii nu pot avea calitatea de fondatori ai societăților comerciale, întrucât, pe de o parte, acest drept nu este garantat de Convenția privind statutul apatrizilor, adoptată la New York pe 28 septembrie 1954. Pe de altă parte, Legea privind societățile comerciale, nr.31/1990, prevede precizarea **cetățeniei** asociaților; în concluzie, prin interpretarea *per a contrario*, un apatrid nu poate fi asociat al unei societăți comerciale. Rezultă că legislația Republicii Moldova nu condiționează calitatea de fondator de **cetățenie**, iar legislația română interzice imperativ calitatea de fondator al apatridului. Concluzionând, considerăm că limitarea în asociere a apatridului ar contraveni principiilor fundamentale de drept, garantate de Constituție și alte reglementări internaționale referitoare la drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Persoana juridică. Cât privește această categorie de fondatori, este necesar să distingem între persoane juridice de drept public și persoane juridice de drept privat. Indiferent de tipul persoanei juridice, acesta poate dobândi calitatea de fondator (asociat) al societății cu răspundere limitată, dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel.

Potrivit articolului 58 CC RM, în calitate de **persoană juridică de drept public** apare statul și unitățile administrativ-teritoriale. În calitate de fondatori ai societăților comerciale, în numele Republicii Moldova sau al unității administrativ-teritoriale, apar autoritățile publice determinate de legislație, cu excepțiile prevăzute de lege (ex., Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională privind Piața Financiară, Curtea de Conturi ș.a.).

În cadrul societății cu răspundere limitată, în capitalul social al căreia **statul** deține o cotă de participare, interesele acestuia sunt delegate unui **reprezentant**, care, conform Regulamentului cu privire la reprezentarea statului în societățile economice, pot fi: funcționarii publici sau specialiștii întreprinderilor, organizațiilor și instituțiilor de stat, ai altor cetățeni ai Republicii Moldova, precum și ai persoanelor juridice, disponibile să asigure realizarea funcțiilor reprezentantului statului.

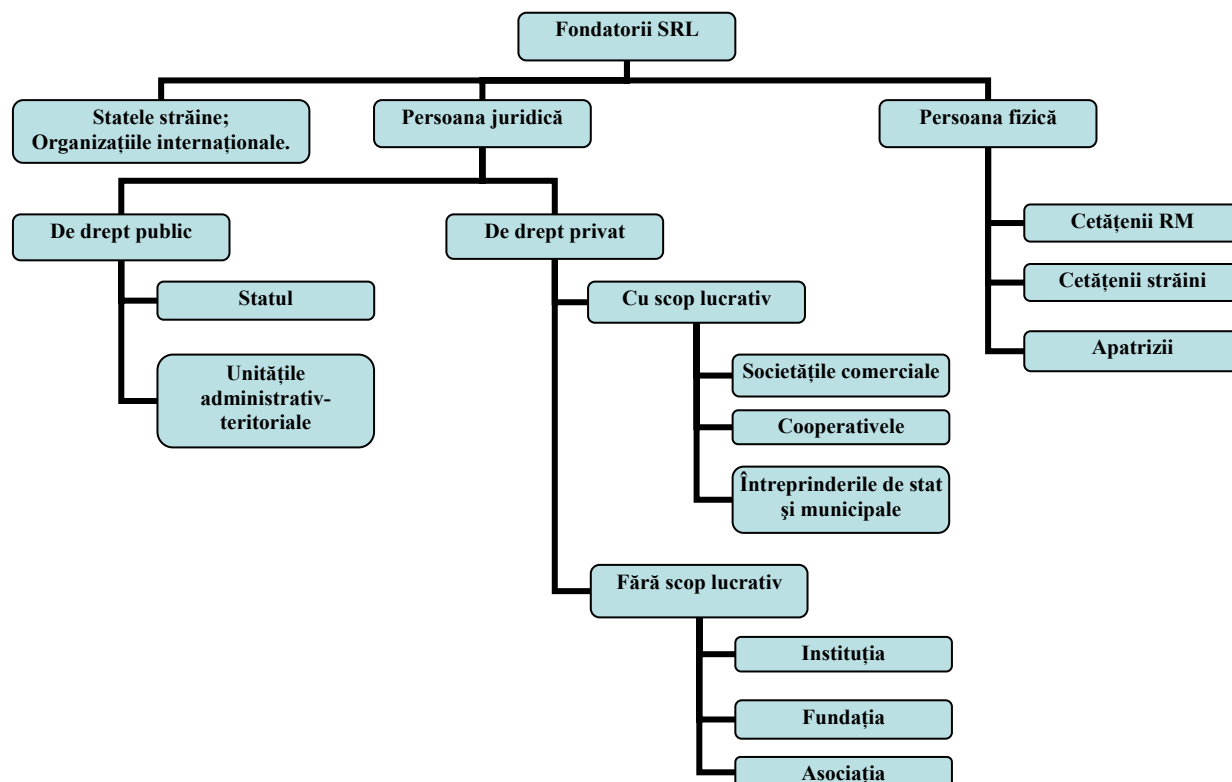
Unitățile administrativ-teritoriale, de asemenea, pot participa la constituirea societăților cu răspundere limitată, prin decizia organului de nivelul respectiv.

Potrivit prevederilor art.106 alin.(3) CC RM, **societatea comercială**, deci, prin analogie, și societatea cu răspundere limitată, poate fi fondator al unei alte societăți comerciale, trimițându-le acestora o parte din bunurile sale. De la această regulă există însă și unele excepții. Afirmatia o vom referi doar în ceea ce privește societatea cu răspundere limitată. Astfel, o societate cu răspundere limitată cu asociat unic nu poate fi fondator al unei alte societăți cu răspundere limitată cu asociat unic. În caz de încălcare a acestei prevederi, statul, prin intermediul Ministerului Finanțelor, precum și oricare persoană interesată, sunt în drept să ceară, pe cale judecătorească, dizolvarea societății astfel constituite.

Cât privește **societățile necomerciale**, pentru desfășurarea unei activități economice care nu rezultă nemijlocit din scopul prevăzut în statutul lor, acestea pot constitui societăți cu răspundere limitată, afirmație ce rezultă din prevederile art.188 alin.(2) CC RM. Pentru anumite categorii de persoane juridice fără scop lucrativ, legiuitorul a limitat dreptul acestora de a participa ca fondator al societății cu răspundere limitată; este vorba despre partidele politice și organizațiile social-politice.

Posibilitatea concretă de participare la constituirea unei societăți cu răspundere limitată depinde de anumite condiții care pot să difere de natura și naționalitatea subiectului de drept în cauză. Astfel, **fondatorii de naționalitate străină** trebuie să se conformeze unor norme speciale. Cât privește cetățenii străini, despre posibilitatea lor de a fonda societăți cu răspundere limitată am vorbit ceva mai sus. Dar oare statele străine și organizațiile internaționale se bucură de această posibilitate sau acestea pot fonda doar societăți pe acțiuni, întrucât acest drept este expres prevăzut la art.31 alin.(2) din Legea privind societatea pe acțiuni? Făcând apel la instituția analogiei legii, credem că atât statele străine, cât și organizațiile internaționale, ca persoane juridice de naționalitate străină, pot avea calitatea de fondatori ai societății cu răspundere limitată cu condiția ca, în primul rând, regimul juridic aplicat acestor entități colective să nu fie mai favorizat față de regimul aplicat persoanelor juridice naționale și, în al doilea rând, dobândirea calității de fondator să nu contravină legislației naționale a persoanei juridice străine sau statutului acesteia.

În consecință, putem concluziona că constituirea societăților cu răspundere limitată este bazată pe principiul libertății de asociere a persoanelor fizice și juridice, iar oricare dintre acestea pot dobândi calitatea de fondator al societății în cauză respectând și aplicând corespunzător rigorile legii.

Bibliografie:

1. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, - 1994. - Nr.1
2. Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, nr.845-XII, 1992 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - 1994. - Nr.2/33.
3. Legea cu privire la societățile cu răspundere limitată, nr.135-XVI, 2007 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - 2007. - Nr.127-130/548.
4. Legea privind societățile pe acțiuni, nr.1134, 1997 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - 2008. - Nr.1-4 (republicată).
5. Codul civil al Republicii Moldova. Comentariu, art.1-511. Vol.I. - Chișinău: Firma editorial-poligrafică „Tipografia Centrală”, 2006.
6. N.Roșca, S.Baeș. Dreptul afacerilor. Vol.I. - Chișinău, 2004.
7. I.Turcu. Dreptul afacerilor. Partea Generală. - Iași: Chemarea, 1992.
8. C.Lefter. Societatea cu răspundere limitată în dreptul comparat. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1993.
9. D.Șandru. Societățile comerciale în Uniunea Europeană. - București: Editura Universitară, 2006.

Prezentat la 19.11.2008